

Sygn. akt V KK 163/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący)

SSN Jacek Błaszczyk (sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Agnieszka Murzynowska

w sprawie **J. C.**

skazanego z art. 283 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 9 grudnia 2020 r.,

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego, na korzyść,

od wyroku Sądu Okręgowego w O.

z dnia 5 lipca 2018 r., sygn. akt VII Ka (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w B.

z dnia 19 lutego 2018 r., sygn. akt II K (...)

uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej utrzymania w mocy orzeczenia o środkach karnych i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Okręgowemu w O. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 lutego 2018 r. Sąd Rejonowy w B. orzekając w sprawie o sygn. akt II K (...), dotyczącej **J. C.** oskarżonego o to, że: w dniu 26 listopada 2017 r. około godz. 14 w garażu przy ul. B. (woj. (...)), działając wspólnie i w porozumieniu z M.P., używając przemocy wobec A. G. usiłował dokonać kradzieży należących do ww. przedmiotów, to jest pieniędzy i telefonu w ten sposób, że stanął w wejściu do garażu, w którym przebywał pokrzywdzony, a M. P. zapytał pokrzywdzonego o papierosy, a gdy A. G. oświadczył, że nie ma, rzucił w niego kamieniem, następnie wszedł do garażu, w którym pokrzywdzony wsiadał do samochodu m-ki N., otworzył drzwi tego pojazdu i zażądał wydania telefonu, a gdy pokrzywdzony oświadczył, że nie ma to zażądał pieniędzy, przy czym wobec kolejnej odmowy ze strony pokrzywdzonego uderzył go trzykrotnie pięścią w twarz, a następnie M. P. wyciągnął z kieszeni kurtki pokrzywdzonego słuchawki i odrzucił, a kiedy pokrzywdzony próbował uciec z garażu to zatrzymał go i odepchnął go w stronę wnętrza garażu i uderzył go pięścią w okolicę głowy, lecz mimo to A. G. udało się wyswobodzić, a przypadkowy świadek odstraszył sprawców, przy czym M. P. spowodował u pokrzywdzonego ranę tłuczoną wargi górnej oraz guza okolicy czołowej lewej z otarciem naskórka, które to obrażenia skutkowały naruszeniem czynności narządu ciała i rozstrojem zdrowia nie dłużej niż 7 dni, tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. - uznał J. C. :

1. w punkcie II wyroku za winnego popełnienia zarzuconego mu przestępstwa, zakwalifikowanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności;
2. w punkcie III wyroku na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego (oraz współoskarżonego M. P.) obowiązek zapłaty nawiazki na rzecz pokrzywdzonego A. P. w wysokości po 1250 złotych tytułem zadośćuczynienia za naruszenie czynności narządu ciała;
3. w punkcie IV wyroku na podstawie art. 41 a § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego (oraz współoskarżonego M. P.) zakaz kontaktowania się z

pokrzywdzonym A. G. oraz zbliżania się do pokrzywdzonego A. G. na odległość mniejszą niż 50 m;

4. w punkcie VI wyroku na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczył oskarżonemu J. C. okres zatrzymania i tymczasowego aresztowania w sprawie, tj. od dnia 27 listopada 2017 r. godz. 23.55 do dnia 19 lutego 2018 r.;

5. w punkcie VII wyroku zasądził od Skarbu Państwa na rzecz r. pr. B. K. kwotę 804 zł powiększoną o należny podatek Vat tytułem nieopłaconej pomocy prawnej;

6. w punkcie VIII wyroku na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. oraz art. 17 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych zwolnił oskarżonego w całości od ponoszenia kosztów sądowych, w tym od opłaty, kosztami tymi obciążając Skarb Państwa.

Tym samym wyrokiem skazany został także współoskarżony M. P. (punkt I wyroku).

Po rozpoznaniu apelacji wywiedzionej przez obrońcę oskarżonego J. C. , Sąd Okręgowy w O. wyrokiem z dnia 5 lipca 2018 r., sygn. akt VII Ka (...)

1. zaskarżony wyrok wobec oskarżonego J. C. zmienił w ten sposób, że:

a) czyn przypisany oskarżonemu w pkt II części dyspozytywnej zakwalifikował jako wypadek mniejszej wagi z art. 13 § 1 k.k. w związku z art. 280 § 1 k.k. i w związku z art. 283 k.k. i za to na podstawie art. 283 k.k. w związku z art. 14 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 1 roku pozbawienia wolności;

b) na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności w dniach od 27 listopada 2017 r. godz. 23:55 do dnia 5 lipca 2018 r.;

2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy;

3. zwolnił oskarżonego od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze, obciążając nimi Skarb Państwa i odstąpił od wymierzenia mu opłaty za II instancję.

Kasację od tego orzeczenia wywiódł Prokurator Generalny, który zaskarżył

wyrok na korzyść oskarżonego J. C. w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie drugim, w części rozstrzygającej o utrzymaniu w mocy orzeczonych przez Sąd I instancji środków karnych w postaci zakazu kontaktowania się z pokrzywdzonym oraz zakazu zbliżania się do pokrzywdzonego i zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na zaniechaniu skontrolowania sprawy z urzędu poza granicami zarzutów, podniesionych w apelacji obrońcy oskarżonego, w wyniku czego doszło do utrzymania w mocy rażąco niesprawiedliwego wyroku Sądu I instancji, wydanego z naruszeniem art. 43 § 1 k.k. w zw. z art. 39 pkt 2b k.k., polegającym na orzeczeniu wobec J. C. środków karnych w postaci zakazu kontaktowania się z pokrzywdzonym oraz zakazu zbliżania się do pokrzywdzonego na odległość mniejszą niż 50 metrów, bez wskazania okresów obowiązywania tych zakazów, podczas gdy przepis art. 43 § 1 k.k. obiguje do ich orzeczenia na okres od roku do 15 lat.

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w O. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna w stopniu oczywistym uzasadniającym jej uwzględnienie na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k.).

Analiza treści wyroku Sądu Okręgowego nie pozostawia wątpliwości, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane z rażącą obrazą przepisów prawa, wskazaną w zarzucie kasacji, a uchybienie to miało istotny wpływ na treść poddanego kontroli kasacyjnej wyroku.

Zgodnie z art. 43 § 1 k.k. ujęty w art. 39 pkt 2b k.k. środek karny w postaci zakazu kontaktowania się z określonymi osobami orzeka się w latach, od roku do lat 15. Tymczasem Sąd Rejonowy w B. orzekł wobec J. C. środek karny w postaci zakazu kontaktowania się z pokrzywdzonym oraz zakazu zbliżania się do pokrzywdzonego na odległość mniejszą niż 50 metrów, bez wskazania okresu jego obowiązywania. W ten sposób dopuścił się obrazy prawa materialnego – wspomnianego art. 43 § 1 k.k., co miało dla oskarżonego niekorzystne następstwa, skoro środek karny został orzeczony jako bezterminowy. Ma zatem rację Prokurator

Generalny gdy wskazuje, że Sąd Okręgowy w O. , procedując w postępowaniu apelacyjnym, powinien usunąć zaistniałe uchybienie, mimo że nie było ono wytknięte we wniesionej apelacji.

Oczywiste jest, że utrzymując zaskarżony wyrok Sądu meriti w zakresie bezterminowego orzeczenia w przedmiocie środka karnego, Sąd Okręgowy dopuścił się rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia prawa, co czyni zasadnym wniosek kasacji o uchylenie wyroku Sądu odwoławczego w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie II wyroku i przekazania sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Rażąca obraza wymienionego przepisu prawa materialnego była bowiem następstwem równie rażącego naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. Sąd odwoławczy zgodnie z art. 433 § 1 k.p.k. powinien bowiem zbadać zaskarżone rozstrzygnięcie także poza granicami środka odwoławczego, biorąc pod uwagę między innymi treść art. 440 k.p.k. Przepis ten zobowiązuje sąd odwoławczy do zmiany zaskarżonego orzeczenia na korzyść oskarżonego wówczas, gdy jego utrzymanie w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2016 r., V KK 126/16, LEX nr 2076400).

Podzielając wyrażany w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd o niedopuszczalności określania czasu obowiązywania środka karnego dopiero w postępowaniu wykonawczym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2017r., II KK 337/17, LEX nr 2401061), należało uznać zasadność zarzutu podniesionego w kasacji, a w konsekwencji – uwzględnić zawarty w niej wniosek i uchylić wyrok Sądu Okręgowego w zaskarżonej części.

Rozpoznając ponownie sprawę w postępowaniu odwoławczym, w zakresie określonym przekazaniem, Sąd Okręgowy uwzględni całość regulacji dotyczącej orzekania o środkach karnych mających charakter terminowy.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku. Na zakończenie wskazać należy, że co do współoskarżonego M. P., Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 24 czerwca 2020 r., V KK (...), uchylił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w B. z dnia 19 lutego 2018 r., sygn. akt II K (...) w części

orzekającej na podstawie art. 41a § 1 k.k. środki karne wobec M. P. i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w B. do ponownego rozpoznania.